SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 121. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 27, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 27-го ЧЕРВНЯ 1990 Ч. 121. РІК XCVII.

З В Е Р Н Е Н Н Я

ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ ДО УПРАВ І ДО СОЮЗОВОГО ЧЛЕНСТВА

Вельмишановні!

При кінці травня 1990 року відбулася 32-га Конвенція нашої організації з участю біля 300 голосуючих делегатів і членів Головного Уряду.

Учасники цього великого збору, які репрезентували наше багатотисячне союзове членство, взяли до уваги факт, що Україна поволі скидає кайдани довголітньої комуно-московської неволі, та ствердили негайну потребу підсилення допомоги українському народові у його боротьбі для осягнення повної самостійности і незалежности та допомогти йому у встановленні демократичних засад правління, як також у відновленні української мови, історії, культури та старих віковічних традицій.

Вислідом одноголосного та ентузіястичного голосування створено Фонд Відродження України — УНС. До цього Фонду УНСоюз буде вплачувати кожного року по 100,000 дол., а самі учасники Конвенції вже склали свою щедру пожертву на цю ціль.

Від початку свого існування УНСоюз підтримував всі прояви українського народу у його змаганнях до незалежности. Ще в жовтні 1900 року — „Свобода", у статті під заголовком „До діла, браття!" видвигнула думку, що „для з'єднання всіх українців в одну, самостійну державу, з порядками наскрізь демократичними", треба „зложити тут в Америці народну касу, з якої можна б підтримувати всякі змагання до самостійности нашого народу".

У 1914 році, створена УНСоюзом Українська Народна Рада заснувала Фонд Визволення України. Першу пожертву вніс УНСоюз, по 1,000 дол. на політичну акцію і на допомогу раненим і полоненим українцям. Роки пізніше засновано т.зв. Запомоговий Фонд для Голодуючих в Галичині, Ювілейний Дар для „Рідної Школи" та велика акція допомоги для „Соколів" і „Січей". Поміж двома війнами УНСоюз збирав пожертви на „Позичку Національної Оборони Галичини".

Ідучи слідами наших союзових попередників, заробіткові спроможності яких були багато скромніші, як у наших часах, та виконуючи це конвенційне рішення, Головний Екзекутивний Комітет закликає всі союзові Відділи, як і всіх членів УНСоюзу відгукнутися на заклик Конвенції, і складати свої щедрі пожертви на цей, так дуже потрібний Фонд Відродження України — УНС.

На днях Головна Канцелярія розсилатиме біля 60.000 дивіденлових чеків, на загальну суму, приблизно півтора мільйона долярів. Нема кращого і легшого способу, як отримавши чек, підписати його на зворотній стороні та повернути цей чек прямо до Головної Канцелярії УНСоюзу, або передати секретареві Відділу, як пожертву на Фонд Відродження України — УНС. Особисті чеки слід виставляти на: Fund for the Rebirht of Ukraine — UNA.

Віддзеркалюючи дух Конвенції і її звернення обличчя в сторону батьківщини, з якої всі покоління союзовців вийшли, Головний Екзекутивний Комітет сподіється, що союзове членство зрозуміє теперішні великі потреби українського народу і протягом чотирьох років створить мільйоновий фонд, яким без додаткових адміністративних витрат та при докладній відчитности за кожну пожертву і виплату, провадитиме Головний Уряд УНСоюзу.

Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу

В УКРАЇНІ ОБРАНО НОВОГО ЛІДЕРА КОМПАРТІЇ

Київ. — У п'ятницю, 22-го червня , з'їзд КПУ обрав першим секретарем Компартії України Станіслава Гуренка, походженням з Донбасу, з родини вчителів має 54 роки, кандидат економічних наук. Одружений, має двох дітей і троє внуків. Працював інженером, згодом директором великого підприємства, а потім заступником голови Ради Міністрів УССР.

Як сказано в газеті „Известия" з 23-го червня, питання про зміну керівника другої по чисельності парторганізації в СССР виникла два тижні тому, коли Володимира Івашка обрали на голову Верховної Ради УССР. Відразу після того В. Івашко оголосив, що займати два пости буде важко і що він залишиться керівником Компартії лише до з'їзду.

З'їзд Компартії України розпочався 19-го червня і на посаду першого секретаря ЦК КПУ було висунуто дев'ять кандидатів, в тому числі й В. Івашка. Однак він виступив, подякував за довір'я і оголосив, що знімає свою кандидатуру з голосування. Зняли свої кандидатури й кілька інших кандидатів, після чого залишилось два претенденти на пост першого секретаря; другий секретар ЦК КПУ Станіслав Гуренко та перший секретар Подільського райкому КПУ м. Києва Іван Салій. В результаті таємного голосування переважною більшістю голосів було обрано С. Гуренка.

В програмному виступі С. Гуренко сказав, що він за перебудову, але темпи її треба узгоджувати з мірою готовности суспільства до прийняття цих нововведень. Під час обговорення кандидатур промовці дещо критикували Гуренка за високомірність і невміння терпеливо вислуховувати думки інших, які не збігаються з його думками.

Делегати з'їзду визнали політичну лінію Компартії правильною, але практичну роботу для її реалізації недостатньою. Другий етап з'їзду КПУ відбудеться після XXVIII з'їзду КПСС, який розпічнеться 2-го липня.

Колишній старшина розвідки СССР домагається змін в КҐБ

Берлін. — Агентство Ассошіятед Пресс повідомляє, що генерал-майор Комітету державної служби безпеки і колишній керівник управління внутрішньої роз відки Олег Калугін, заявив кілька днів тому, що він підтримує Демократичну платформу і, вийшовши на пенсію, думає включитися активно у працю перебудови і демократизації в СССР.

Даючи інтерв'ю кореспондентові східнонімецького радіо, він підкреслив, що державна служба безпеки Східної Німеччини, чи зглядно Німецької Демократичної Республіки, була завжди бастіоном советського шпигунства і основною агентурною силою у східньому бльоці сателітних держав.

Західньонімецька газета „Ді Вельт" писала свого часу, що східньонімецька державна служба безпеки заздалегідь знала про підготовку лівійськими терористами бомбового замаху на дискотеку у Західньому Берліні, до якого в більшості навідувалися американські вояки, але про пляновний замах нікого не повідомила — затримала повну мовчанку з льояльности до советського КҐБ. У висліді зриву згинуло тоді два американські вояки, жінка, громадянка Туреччини, і поранені були 229 осіб.

Західні урядові чинники ще далеко до вибуху твердили, що східньонімецький комуністичний режим давав ради притулок різношерстним терористам, дуже часто пов'язаним з КҐБ, а також сприяв їх акції і допомагав їм скриватися.

Советське пресове агентство ТАСС інформує, що газета „Комсомольская Правда" надрукувала під заголовком „КҐБ покищо не міняє принципів..." інтерв'ю генерал-майора Олега Калугіна, в минулому одного з керівників советської розвідки в ЗСА. Генерал заявив, що всі балачки про „нове обличчя" КҐБ є звичайною брехнею для замилення очей західнім громадянам, які, хоч небагато з них, почали вірити зміни в Комітеті державної служби безпеки. „Якщо ми дійсно хочемо серйозно перебудуватись і здемократизувати нашу систему, — сказав ген. Калугін, — то ми в ніякому разі не можемо спиратися на методи організації, яка вміщується, по волі чи по неволі, в кожну справу державного і приватного життя — економіки, культури, науки, спорту, релігії тощо". Колишній генерал КҐБ запропонував „деполітизувати" КҐБ, або створити нову установу державної служби безпеки.

КОНЦЕРТ МИСТЦІВ З КИЄВА

Ню Йорк. — Тут, в четвер, 28-го червня, в Українському Народному Домі, 140-142 Друга ave., відбудеться концерт визначних мистців Київського театру оперети: Людмили Маковецької (сопрано), Олександра Трофимчука (тенор), Ольги Нечипоренко (піяністки) та Олександра Борисьонка (акордеоніста). Вступ — 10 дол. від особи. Дохід з імпрези призначений на Товариство Української Мови ім. Т. Шевченка в Україні. Початок концерту о год. 6:30 по полудні.

ПАПА ВІДБУВ ДОВШУ РОЗМОВУ З ЄПИСКОПАМИ УКЦЕРКВИ

Рим, Італія. — Агентство Ассошійтед Пресс інформує, що Папа Іван Павло II відбув у понеділок, 25-го червня першу довшу розмову з єпископами Української Греко-Католицької Церкви з України і єпископатом діяспори, які представляли мученичу Церкву забороне ну і знищену Йосифом Сталіном в 1946 році. Як відомо, комуно-московські імперіялісти розстріляли чимало священників, монахів, монахинь і вірних, які супротивлялись злиттю Української Католицької Церкви з Російською Православною Церквою, а ієрархію УГКЦеркви після довгого слідства заслали до концтаборів переважно на Сибір. Тодішній голова Церкви Митрополит Йосиф Сліпий, відсидівши 18 років в концтаборах, одиноки з посеред ієрархів, який вижив туртури і моральні знущання та заходами Папи Івана XXIII прибув в 1963 році до Риму.

Папа закликав єпископів (списку учасників АП не публікує) до єдности і примирливости в дусі християнізму, кажучи, що Українська Греко Католицька Церква є помостом для краших відносин між християнами на Сході.

Згідно із західніми оцінками в Україні сьогодні є принаймні чотири мільйони католиків, які належали до так званої катакомбної Церкви і практикували дотепер свою віру потаємно, а їхні єпископи, висвячені таком потаємно, працювали на різних звичайних роботах від працівників в колгоспах до професорів в університетах. Українське питання, зглядно віднова цієї Церкви, — пише газета „Нью Йорк Таймс" у числі з 26-го червня, вийшло на поверхню після приходу до влади в СССР Михайла Горбачова, який відновив зв'язки Кремля з Ватиканом.

У своєму слові до українських Владик, Папа, як вирізлядає з повідомлення, шукав балянсу і виходу із ситуації між УГКЦ і загальними інтересами Церкви.

В РАЙКОМІ ПАРТІЇ ЗГОРІЛИ ДОКУМЕНТИ

Харків. — В газеті „Известия" з 23-го червня передруковано повідомлення з газети „Вечірній Харків" про сенсаційні події в Харкові. Згідно з цими повідомленнями, на алеї комсомольської слави, поряд з обласним комітетом Комсомолу, з'ясталося знак пам'ятник Зої Космодем'янській. Були також факти вандалізму по відношенню до пам'ятників Ленінові та Тіхонову. Вночі (дата на вказана) в одному з райкомів компартії Харкова сталася пожежа, під час якої загорілися виборчі бюлетені з виборів до Верховної Ради СССР, коли голосували за В. Коротича.

Секретар Київського райкому партії м. Харкова повідомив, що бюлетені повинні були зберігатися п'ять років, щоб комісії могли їх знову порахувати, якщо виникне така необхідність. Тепер бюлетені пошкоджені вогнем і водою, зате протоколи збережені, бо були в ішому приміщенні в сейфі.

Прокурор Никонов повідомив, що причини пожежі розслідуються.

В Донецькому відкриється український ліцей

Москва. — Як повідомляє газета „Известия" з 24-го червня, в Донбасі поступово вводять вивчення української мови. Київська районна Рада м. Донецького прийняла рішення з наступного навчального року (тоб то з першого вересня 1990 р.) відкрити в районі першу школу з українською мовою навчання.

„В Донецькій і Луганській областях, — сказано в газеті, — в яких проживають понад 8 мільйонів людей, понад 50 відсотків населення — українці й саме тут треба багато зробити для відродження національної мови й культури". В повідомленні сказано, що в післявоєнні роки в Донбасі більшість шкіл були українські, але сьогодні вони залишилися тільки в селах.

Після прийняття закону про мови в УССР в кожному п'ятому дитячому садочку м. Донецького малят знайомлять з українською мовою, а в луганській середній школі ч. 42 організовані спеціяльні програми для десятикласників, які дадуть їм змогу поступити на українське відділення ститупу без іспитів. Водночас в м. Донецькому буде створено український ліцей.

У СВІТІ

УРЯД ЙОРДАНІЇ У НЕДІЛЮ, 24-го червня, подав до загального відома, що Гашіма Мугайсена призначено амбасадором до Лівії, та цим самим офіційно закінчено шестилітні дипломатичні розбіжности з рядом полковника Муаммара ель Каддафі. Г. Мугайсен був провідником йорданської делегації до Тріполі столиці Лівії минулого квітня, завдяняям якої було знову відкрити свою амбасаду, що її Йорданія закрила в 1984 році після того, як лівійські студенти напали на будинок амбасади.

ХОЧА ФРАНЦУЗЬКИЙ президент Франсуа Міттеран публічно дав обіцянку допомоги африканським країнам, то він відразу підкреслив, що в майбутньому французька допомога буде йти „більш ентузіястично" до тих африканських країн, що робитимуть помітні кроки в сторону демократизації. Ф.Міттеран промовляв на закінчення триденної французько-африканської конференції в Парижі та згідно з твердженнями політичних спостерігачів у його заявах відчувалося деяке відхилення від традиційної французької політики — беззастережної економічної, політичної та військової допомоги багатьом африканським країнам, колишнім колоніям Франції.

У БУКАРЕШТІ ВІЙСЬКОВИЙ суд засудив брата колишнього диктатора країни у спрянні геноцидові та спроби **вбивства невинних людей. Ніколає Андрута Чаушеску,** 66-літній високопоставлений чиновник у міністерстві внутрішніх справ у колишньому уряді Румунії та начальник академії для вишколу тайної поліції, засуджено на 15-літнє ув'язнення, виключно тільки за вчинки пов'язані з грудневою революцією. Він є першим із родини колишнього диктатора, якого засуджено, не зважаючи на його постійні заяви невинности. Засудженому дано право до 10-ох днів відкликатися до апеляційного суду.

Відбувся перший з'їзд канадського Товариства Прихильників Руху

Торонто, Канада (Раїса Галешко). — 9-10-го червня Канадське Товариство Прихильників Руху величаво відбуло перший з'їзд своїх осередків. Товариство утворилося недавно, лише сім місяців тому, з ініціятиви групи підприємців Торонто, які вирішили, що настав час переходити до конкретних справ і надавати через Народний Рух України матеріяльну допомогу українському народові у складний для нього час боротьби за незалежність.

До ініціятивного гуртка увійшли Ераст і Ліда Гуцуляки, Ярослав Шудрат, Юрій і Дарія Даревичі, Василь і Ольга Калимони, Юрій Клюфас, Роман Мельник. Перші сходини відбулися 31-го жовтня 1989 р. після зустрічі з Іваном Драчем 16-го жовтня. А 10-го грудня 1989 р. на загальнонародному вічу в Торонто, на якому зібралося понад 1500 людей, було схвалено ідею створення нової громадської організації і програму її харитативної діяльности. Очолив Товариство відомий підприємець і діяч української громади Ераст Гуцуляк.

Дуже швидко у Товариства стали з'являтися послідовники по всій Канаді. Сьогодні налічується 11 осередків КТПР; в Гамільтоні, Лондоні, Монтреалі, Ошаві, Оттаві, Саскатуні, Віндзорі, Віннінепгу, Ванкувері, Тандер Бей.

Ще не організувавшись як слід, Товариство в Торонто розпочало активну діяльність. Ось лише основні справи, здійснені за цей час: 4-го січня вислано до України на допомогу Рухові 10 фотокопіювальних машин і 100,000 одноразових шприців для лікарень; 22-го січня в Торонто коло церкви св. Димитрія було організовано живий ланцюг в солідарність із живим ланцюгом в Україні у цей же день — у ланцюгу взяло участь понад 1,500 дітей і дорослих торонтонців, 10-го лютого КТПР разом з американським фондом „Діти — жертви Чорнобиля" відправлено до Києва літаком допомогу: 30 тонн медичного обладнання, ліків та харчів для хворих дітей. Літак супроводжував заступник голови Товариства д-р Ярослав Шудрак; 4-го березня КТПР відрядило до Києва двох своїх представників — Юрія Клюфаса і Тараса Татарина та одного кореспондента газети для допомоги членам Руху в Києві під час виборів до Верховної Ради України та нагляду за зв'язків із західньою пресою. Було доладено багато зусиль для організування поїздки чотирьох канадських урядовців

(Закінчення на стор. 3)

Ще один совєтський літак приземлився у Фінляндії

Гельсінкі. — У неділю, 24-го червня, пасажирський літак Аерофлоту ТУ-134, який летів з Талліна до Львова, був змушений зразу ж після вильоту змінити курс і згодом приземлитися у Гельсінкі.

За словами очевидця Володимира Вагера, хлопець, що сидів поряд з ним, встав і, притискаючи до себе невелику валізочку, подався в туалет, а на зворотному шляху підійшов до стюардеси і щось сказав їй. Сівши на місце, хлопець, звертаючись до пасажирів, повідомив, що у валізці він має бомбу і що літак міняє курс.

Як згодом виявилося, він вимагав, щоб літак приземлився у Стокгольмі, але після того, як йому пояснили, що до шведської столиці не вистачить пального, погодився на Гельсінкі.

За 45 хвилин до приземлення пільот совєтського літака зв'язався з диспетчерською службою гельсінського летовища і дістав дозвіл на приземлення.

У Гельсінкі на поклад літака піднялися поліція і перекладач. Викрадач літака заявив, що просить надати йому політичний притулок і здався без спротиву.

Як виявилося, ні у валізці, ні в іншому багажі, ні взагалі на покладі літака не було ніяких вибухових приладів.

Представник цивільної повітряної фльоти у Москві повідомив, що прізвище викрадача Варфоломеєв. Фінський уряд покищо не підтвердив цього. СССР вимагає від Фінляндії негайної видачі злочинця.

Представник поліції м. Гельсінкі Пертті Віролайнен назвав викрадення літака серйозним злочином, заявивши, що Фінляндія має намір запропонувати Москві співпрацю з тим, щоб далі такі інциденти не повторювалися.

Мотиви, якими керувався Варфоломеєв, покищо невзрозумілі.

Викрадення ТУ-134 — друга подія такого роду протягом тижня. У вівторок, 19-го червня, 20-річний Олег Козлов змусив залогу іншого совєтського літака, який летів з Риги до Мурманська, приземлитися у Гельсінкі. О. Козлов перебуває в руках фінських властей.

В АМЕРИЦІ

НА ЗАВЕРШЕННЯ ШОСТОЇ міжнародної конференції з АІДС, яка відбувалася минулого року в Сан Франсіско, промову виголосив Секретар служби здоров'я та обслуги д-р Луіс Салливан. На жаль, 15-хвилинну промову ніхто не почув. Групи протесту влаштували такий сильний шум в залі, що ціла авдиторія Москон Конвеншин центру мусіла закрити вуха. Групи протесту звинувачують американську владу у пасивности та вживанні недостатніх заходів, фінансування, вивчення захворювання та опіки жертв АІДС. Найбільше протесту було викликано імміграційною політикою американської влади, яка забороняє в'їзд осіб, заражених вірусом АІДС.

ПІСЛЯ СЕМИГОДИННИХ дебатів минулого четверга, 21-го червня, Палата Репрезентантів відкинула пропозицію про введення поправки до Конституції на захист національного прапора. Така поправка узаконила б переслідування та покарання тих, які в тій чи іншій формі зневажають прапор ЗСА. Незважаючи на те, що за поправку проголосувало 254 конгресмени, а 177 були проти, за таку резолюцію повинно було проголосувати дві треті прихильників. Цього разу їм не вистачило 34 голоси. Переважна більшість республіканців та особисто президент Джордж Буш підтримують ідею введення поправки до Конституції. Рік тому, коли закон про охорону прапору обговорювався в Конгресі, американці виявили гострий інтерес до цього питання, цього року публіка була цілком апатичною.

СПОНТАННО І ПОСЛІДОВНО ВІДБУВАЄТЬСЯ ПРОЦЕС ДУХОВНОГО І КУЛЬТУРНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

Джерзі Сити, Н. Дж. (Л. Коленська). — До редакції „Свободи" у середу, 13-го травня ц.р., завітало два науковці, начебто жителі двох різних плянет, двох різних світів: один із них — це мешканець Америки, а другий — з України, з далекого Львова. Подумати тільки, яка поміж цими двома континентами велетенська віддаль просторів, про те, яка незвичайно духовна спорідненість, спільність інтересів і взаємопошана цих двох людей. Вони, ці два українські вчені — це Мирон Стахів — історик в Науковому відділі історичного музею Нової Англії під відкритим небом, під назвою Олд Стирбридж Вилледж Музей у Массачусетс, — та Борис Рибак, директор Музею Народної Архітектури і Побуту у Львові, теж музею під відкритим небом, під назвою Шевченківський Гай, що знаходиться на Чернечій Горі.

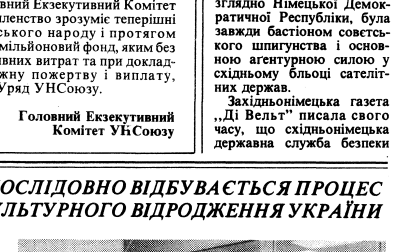

Гості в редакції „Свобода" — М.Стахів і Б. Рибак

„У нашому, Олд Стирбридж Вилледж Музеї, — пояснював М. Стахів, — розвивається праця археології, історії та архітектури. Ми представляємо живу історію в постаті доглядачів у майстернях, робітників на фармах, зодягнених у костюми з 1830 року. Вони й виконують працю отих давніх часів, вони живуть начебто час не пройшов, начебто й не торкнулося їх XX сторіччя і технологія. Ці давні роки ми відтворюємо приладдями, що їх вживали люди колись, строями, способом їхнього буття і методами праці. Усі будинки в Музеї належать ще давнім часам, але їх реставровано, відтворено давній побут і дух того часу. Сьогодні властиво, — сказав М. Стахів, — ми вже перестали збирати матеріяли, перестали будувати, збирати пам'ятки давнини чи інші речі. На підставі історичних джерел ми знаємо, ЩО діялось у тих часах, перед нами залишається лиш питання — ЧОМУ?"

„В Америці існує важлива професійна Американська Асоціяція Музеїв, поміж іншими завданнями якої, — продовжував пояснювати М. Стахів, — є спонзорувати обмін поміж Америкою і закордоном, завдяки чому і я мав змогу виїхати у 1989 році на шість тижнів до Львова — в місяцях вересні і жовтні, — як і ця Асоціяція, зацікавившись Шевченківським Гаєм, спонзорувала приїзд Б. Рибака".

„Перебуваючи у Львові, — розповідав наш гість із Массачусетс, я побачив красу, оригінальність і кольо-

(Закінчення на стор. 3)

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потрібі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Фонд Відродження України — УНС

Така офіційна назва Фонду, заснованого на 32-ій Конвенції Українського Народного Союзу, переведеної напереломі минулого і цього місяця у Балтиморі. Це було конкретне завершення того зацікавлення подіями в Україні, що його виявили всі учасники Конвенції та яке було насправді наче духовним стрижнем того 300-членного великого зібрання. Початковою вплатою до того Фонду є сума 100,000 дол. з каси УНСоюзу, як перша вплата з призначених 400,000 дол. на час чотирьох років. Найближча виплата дивіденд на забезпеченеві поліси членів Союзу становитиме півтори мільйона долярів. Треба сподіватися що у тих чотирьох роках члени УНСоюзу складуть бодай по 150,000 дол. річно, зрікаючися дивіденди у користь фонду. Тому у звідомленні з Конвенції і редакційному коментарі правильно говорено про мільйоновий фонд, бо йдеться також про пожертви окремих громадян, членів УНСоюзу, американських і канадських громадян, значна частина яких — якщо не всі — піднеслася на вищий суспільний рівень і стала заможною верствою. Хай кожний послухає тепер мудрого заклику одного з найвидатніших українців новітньої доби України, Євгена Чикаленка: „Любіть Україну, не до глибини свого серця, а до глибини своєї кишені!".

Україна переживає тепер велику історичну кризу. Вона борсається, щоби визволитися з намулу довголітньої неволі, яку характеризував безоглядний всеціїний русифікаторський режим. Революція проти комунізму потрясла основами імперії і створила новий, довго вижиданий історичний шанс, про який мріяв безсмертний Тарас у своєму „Заповіті". Але для того, щоби нарід український мав силу „встати і кайдани порвати" треба, щоби осягнув той ступінь національно-державницької свідомости, як його здобули литовці. Новітні кремлівські володарі смертельно лякаються такої національно-державницької свідомости українського народу і тепер прикрутили шрубу та намагаються залякати, приглушити відродженецький рух. Даремне зусилля — репресії викличуть тільки ще більшу злість, завзятість і ненависть до поневолювачів та їхніх незрячих „малоросійських" вислугачів. Але акція усвідомлення вимагає не патріотичних фраз, а конкретної праці: книжок, газет, шкіл, театральних вистав, концертів, зросту культурни числом і якістю, вирівняння культурного рівня українського народу з великими народами Заходу. Тільки тоді український нарід знатиме напрямки „хто ми і чиї ми діти" і тільки тоді автоматично зовнішній світ буде шанувати Україну й українців. І тільки тоді чужинці перестануть дивуватися: „Чому ви, українці не рухаєтеся? Адже вас є 50 мільйонів!" Сказав Наполеон, що для ведення війни треба трьох речей: грошей, грошей і грошей. Український нарід знаходиться тепер у стані війни — проти наслідків русифікації, веденої від Переяславського договору у 1654 році, і після Полтавського бою 1709, і після заливу совєтськими аґресивними військами у листопаді 1920 року. Трирічний епізод Української Народної Республіки і Гетьманщини не встиг вилікувати тодішніх „невтральних", які завалили новітню українську державність. Тепер викорінюється ті залишки.

Ця допомогова акція іде під виключною адміністрацією УНСоюзу і з цією відчитністю за кожний зібраний і видатковий на допомогу Україні цент, яка прикметна нашій братській громадсько-допоміговій установі. УНСоюз взяв ся за нове велике діло і певний, що його — з допомогою від усього свого членства — виконає — на добро і славу України.

ДЕРЖАВНИЙ ПРОКУРАТОР Куби домагається 10 до 12 років ув'язнення для сімох дисидентів, яких обвинувачується в конспірації та повстанні проти уряду. Кубинське пресове агентство Пренса Латіна **повідомило, що суд в** Гавані минулої середи прослухав ряд доказів проти підсудних, яких описується, як членів незаконної організації Рух демократичного об'єднання. Це саме пресове агентство інформувало, що згаданий рух має виготовлений план про введення багато партійної політики та економіки відкритого ринку.

Багато подій у політичному житті України проходить нині під знаком роботи сесії Верховної Ради. Люди пильно стежать за подіями, що відбуваються на засіданнях республіканського парляменту, і кожна така більш-менш важлива або цікава подія стає об'єктом жвавого обговорення сучасного українського суспільства, що стає останнім часом все більш політизованим.

Далі подаю кілька цікавих моментів з роботи народних депутатів у Верховній Раді.

* * *

Днями у Верховній Раді України народилася офіційна парляментська опозиція Демократичного блоку, яка назвала себе Народною Радою. Цим самим радикали з українського парляменту дали зрозуміти, що вони не розгубилися під тим шаленим тиском, що його чинить праве і, треба сказати, досить аґресивне крило, „рекрутоване" в представників партійного апарату та керівників промислових підприємств.

Лідером опозиції став Ігор Юхновський, львівський науковець, академік Академії Наук України, особистість безумовно самобутня і приваблива. Це саме його виставляв Демократичний блок на посаду першого заступника голови Верховної Ради — головою, як відомо став Володимир Івашко — перший секретар Компартії України). Але представники правих в черговий раз показали своє консервативно-прямолінійне політичне обличчя і не дали обрати на посаду заступника голови що справді прогресивну і еруditну, національно заанґажовану людину.

І „меншовики", як тепер з гумором, що має ясний політичний підтекст, кажуть, про Демократичний блок, не вдарилися в амбіцію, а твердо розмежувалися з „твердолобими" номенклатурниками, зробивши на думку політичних кіл України, значний крок уперед до справжнього плюралізму.

До опозиції увійшли найрізноманітніші за своїм ідейним спрямуванням сили: Рух, Українська Республіканська партія, товариство „Меморіял", безпартійні культурологічні угрупования. Радий повідомити: ряди опозиції ростуть. На першій прес-конференції Народної Ради, яку профів Ігор Юхновський, сталася сенсація. Тут було оголошено, що до складу офіційної опозиції увійшла депутатська група, це — комуністи, незгідні з передз'їздівською платформою ЦК КПСС. І власне — в цьому сенсація. Бо, мабуть, ніхто з демократів не сподівався і не розраховував на співпрацю з цією депутатською групою.

Стуттєвим хоч і неспідіваним є й те, що до опозиції входить теж і заступник голови Верховної Ради Володимир Гриньов. Це — досить молодий і прагматичний „космополіт" (як він сказав сам про себе), професор з Харкова, якого при всьому бажанні не запідозриш у надмірній „лівизні".

А сутність цього центристського парляментського крила висловив один з його членів, який щиросердно зізнався: „Ми — праві в Народній Раді, але ми — ліві в Комуністичній партії!"

* * *

— Гадаю, що мені, як і будь-якій іншій людині, було б дуже складно осилити таке сумісництво, — відповів перший секретар Центрального Комітету Компартії України Володимир Івашко на запитання кореспондента московського тиж невика „Литературная газета" про те, чи вважає Івашко за можливим для себе сумістити посади голови парляменту і першого секретаря Компартії.

Це зізнання, у великій мірі вимушене, з великим полегшенням сприйнято у політичних колах України. На цьому настоювали демократичні сили нашого народу. Про сумішення двох керівних посад у республіці пройшли палкі дискусії і розгорілися пристрасті у Верховній Раді. Сам Івашко довгий час відмовчувався. І ось нарешті, це інтерв'ю.

Хоча це рішення, очевидно, не залежить лише від самого Івашка, а й від того, що скажуть його партійні товариші. Якраз і нагода така трапилася: XXVIII з'їзд Компартії республіки. Він розпочав свою роботу недавно, 19-го червня в Києві. В. Івашко виступив на ньому із звітом Центрального комітету. Очевидно, під час обговорення цього звіту постане питання про сумішення двох найвищих посад і про можливу заміну Івашка на посаді першого секретаря Компартії.

Що ж, чекати залишилося недовго. Побачимо, чи виконає голова свою обіцянку...

* * *

Тим, хто слідкує за парляментськими дебатами, кожен день роботи сесії приносить багато переживань, вражень, хвилювань. Іноді почуття переповнюють людей, і тоді деякі, найбільш гострі моменти діяльности парляменту стають темами розмов у праці, вдома, виносяться на шпальти газет. А необхідно, мабуть, зазначити, що всі засідання Верховної Ради транслюють в прямому етері про республіканською радіомережею і повторюються теле баченням у той же день з 6-ої години.

І ось один з днів роботи почався на драматичній ноті. В залі засідань, в усій Україні виникла напруга відразу ж, як народний депутат від Києва Лариса Скорик нагадала головуючому про протест, внесений групою

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Дарія Даревич

Виставка картин Л. Медведя у Торонто

Відомий український мистець, Любомир Медвідь зі Львова, загостив до Торонто напередодні своєї персональної виставки, відкрит тя якої відбудеться 28-го червня 1990 року в галереї Канадської Української Мистецької Фундації в Торонто.

Маестро Медвідь широковідомий в Україні своїми портретами та загадковонадреалістичними картинами, в яких зображено небувале зіставлення фігуративних елементів з пейзажними. Обмежена палітра сіро-брунатно-синіх тонів з акцентами охорового, зеленого чи білого в поєднанні з нечітко визначеним простором і драматичним освітленням підсилюють таємничо-напружений настрій його образів.

Народився Любомир Медвідь 1941 року у Варяжі на Львівщині. Мистецьку освіту здобув у Львівському Інституті прикладного і декоративного мистецтва в часах хрущовської відлиги. Це дало молодому мистцеві можливість познайомитися зі здобутками модерного мистецтва XX століття та створити ряд картин, що відхилялися від офіційного соцреалізму свої ми образами та композицією, як, наприклад, серія „Емігранти".

У сімдесятих роках у період нових репресій в Україні та сильних обмежень творчої свободи, Медвідь створив для своїх праць реалістично-вишукані виражальні засоби, що чітко відмежовувалися від помпезного соціялістичного реалізму і зосереджували увагу на економічно зображених, вдумливих картинах буденного життя людини та її середовища. В 1971 році мистець намалював картину „Перші колгоспи на Львівщині", де вперше в українському мистецтві представлено опозицію до колективізації. У цій картині, яка тепер знаходиться в колекції Львівської картинної галереї, Медвідь зосередив увагу на людині, що мала відвагу висловити спротив до загальної течії колективізації.

У натюрморті з метеликом, 1971 року, Медвідь намалював картину, яку можна уважати пророчим предсказанням нових репресій та арештів, що почалися 1972 року. Це інтер'єр зі замкнутим вікном, перед яким в павутинні погибли метелики. не добившись свободи по той бік вікна. Мабуть через цю картину, та інші подібні, виставку Медведя і Ласла Пушкаша, що мала відбутися в Києві 1972 року. відкликано не зважаючи на це, що каталог виставки вже був на той час надрукований. Перша персональна виставка Медведя відбулася 1977 року у Львові. Спільні виставки разом зі львівським мистцем О. Миньком та З. Флінтою (1935-1989) відбулися в 1982-83 роках у Львові, Києві та Вільнюсі.

У пізніх сімдесятих та вісімдесятих роках Медвідь намалював декілька проникливих портретів діячів української культури, як наприклад Івана Франка, Лесі Українки, композитора С. Людкевича. Це не стандартні, композиційно оригінальні реалістичні зображення загальновідомих постатей де формальні засоби підсилюють душевний стан портретованих.

Хоча картини мистця вже давно не вміщаються у вузькі рамки обов'язуючого в Совєтській Україні соціялістичного реалізму, вони щойно недавно вийшли цілком поза межі реальної дійсности у світ сюрреалістичних міражів, що трансформують їх у філософічно-символічну роздуми про людину, природу та довкілля. Одну з останніх праць мистця, яка була на виставці в Торонто, триптих „Голубе Розп'яття", можна уважати символічним образом сучасної України.

На виставці експонуватимуть найновіші картини Медведя включно зі серією „Інтер'єрів" які в травні цього року були виставлені на персональній виставці мистця в Українському Національному Музеї у Львові. Для любителів українського мистецтва в Канаді, це буде перша нагода познайомитись з талановитим майстром українського мистецтва, Любомиром Медведем, та найновішими його творами.

Яр. Рудницький

Нова праця про Василя Стефаника

Нова праця про Василя Стефаника (1871-1936) Олександри Черненко п.з. Експресіонізм у творчості Василя Стефаника („Сучасність" 1989) присвячена аналізі стилю („манери") його творчости, який, — на думку авторки, — має всі признаки експресіонізму, а не імпресіонізму, як це досі твердили українські літературознавці, починаючи від М. Зерова почерез Д. Рудинська, І. Мироняа, В. Коряка, а кінчаючи на С. Крижанівському й О. Бандурі. Власне для доказу правильности свого підходу до Стефаника Ол. Черненко присвячує цілий вступний розділ експресіонізм у творчості Стефаника (стор. 10-15). Читач мусить вповні погодитися з нею, що обидва напрямки беруть свій початок у малярстві й інших формах мистецтва. В літературу ці напрямки перенесені з візуального мистецтва й позначилися передусім у драмі (наприклад, твори Г. Кайзера в інсценізовуємося за білети. Але важніше, що це частина життя спільного, бо в тій хвилі живемо спільним життям, відгороджені від усіх — від батьків, від бабусь, знайомих. І тоді ми, вони і я — родина, і це найсвятіше. І отут, якраз, трапляються такі чудеса.

На сцені ми живемо інакше ніж на репетиціях. Як знаєте, щоб мати горщок, треба викопати ямку, накидати добра, посіяти, полива ти — а земля чорна. А тоді на Різдво є дванадцять страв. У нас концерт, це як Різдвяні свята...".

Хотілося ще багато спитати. Розмовляли ми в поспіху, щоб нахлипати якнайбільш цієї цілющої води, до якої прагнула діяспора протягом сорок років. Думки переплиталися поліфонією — про репертуар, уклад програми концертів, про сучасний стан і проблематику української музики, про улюблених композиторів — Баха і Леонтовича — з котрими маестро Кацал відчуває особливе споріднення бо „це справжні колеги, по душі".

Ще розпитувала про унікальну систему і методику навчання музичних засад і співу. „Дударик" користується методою „солфеджіо", розробленої музикологом Лесею Цалай-Якименко, яка базована на грі на хроматичній сопілці (10-дірочок). Це методика відмінна і більша удосконалена від західніх систем базованих на блок-флейті.

(Закінчення на стор. 3)

Мирося Стефанюк

ПРО МУЗИКУ, ЖИТТЯ І ХЕРУВИМІВ

(Розмова з керівником „Дударика" Миколою Кацалом)

„...Дударик є генетичною матрицею, де кристалізується нова духовість."
„Культура і Життя" 1989 рік.

II.

приїхали до вас, то це щось говорить".

Ми вже згадували ту „Магічну силу" у хорі, яку без сумніву, спостерігають усі слухачі — але у вас ще є щось притаманного, щось більше ніж любов до мистецтва і музики. Є чутливість, гуманність, витончена естетика і небуденна глибока духовість. На Заході, часами важко збагнути як це у такій системі розвивалося?

„Сама музика дітям промовляє. Уявіть собі, часами беремо нову композицію і буває ніхто спеціально не каже, яким стилем це потрібно співати, яким звуком. Вони часто знаходять і відчувають це самі, краще ніж дорослі. Розучували ми, наприклад, мотет „фелічє Анелліо" — це італійський ренесанс, це Мікельанжело — тіла, сильні, красиві, вільні, і гумор, і життя. І як його виконувати, особливо, в 74-му році? Ноти вивчили і десь воно вже було. Кажу так — і так, нічого не виходить. Тоді кажу, давайте, попробуйте самі — і знаєте вийшло досконало. Так як той маленький літачок, що його пустиш, і він собі летить і легко сідає. Діти здатні на це. Здавалося б, що це гіпер бола, перебільшення і поетичне бажання. Нічого подібного. Це ввесь досвід людства закодований десь там глибоко і тільки потрібно його свободно відшукати, створити відповідну атмосферу і воно проростає. А замість того щоб дати свободу, ми накидаємо системи...".

Ми вже нашпарювання маємо на душі, і на всьому живому, від всіх тих сушлаків суспільних. А кожний раз коли переступлю цей бар'єрик... і власно тут я не відчуваю того що я зашлакований. Найчистіше почуваю себе от зараз, коли приїхали до вас, співати нашу музику".

Маестро, один із ваших херувимчиків описав вас ось так — „Він страшний змій — але ми його так страшно любимо". І дійсно, на концерті відчувається досконалий балянс між любов'ю і дисципліною.

„Концерт це не товар на продаж, хоч в якомусь відсотку і то є, бов розрахунок, що це частина життя спільного, бо в тій хвилі живемо спільним життям, відгороджені від усіх — від батьків, від бабусь, знайомих. І тоді ми, вони і я — родина, і це найсвятіше. І отут, якраз, трапляються такі чудеса.

На сцені ми живемо інакше ніж на репетиціях. Як знаєте, щоб мати горщок, треба викопати ямку, накидати добра, посіяти, полива ти — а земля чорна. А тоді на Різдво є дванадцять страв. У нас концерт, це як Різдвяні свята...".

Хотілося ще багато спитати. Розмовляли ми в поспіху, щоб нахлипати якнайбільш цієї цілющої води, до якої прагнула діяспора протягом сорок років. Думки переплиталися поліфонією — про репертуар, уклад програми концертів, про сучасний стан і проблематику української музики, про улюблених композиторів — Баха і Леонтовича — з котрими маестро Кацал відчуває особливе споріднення бо „це справжні колеги, по душі".

Ще розпитувала про унікальну систему і методику навчання музичних засад і співу. „Дударик" користується методою „солфеджіо", розробленої музикологом Лесею Цалай-Якименко, яка базована на грі на хроматичній сопілці (10-дірочок). Це методика відмінна і більша удосконалена від західніх систем базованих на блок-флейті.

(Закінчення на стор. 3)

КЛУБ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ

Йосип Лось

ПІД ІГОМ ІДОЛА

Кожне бо дерево по своєму плоді пізнається.
Євангеліє від Луки, 6,44.

II.

Треба було перетворити суспільство на каторгу.

Большевикам це вдалося. Тим паче, що фундамент їм підготували вже класики — Маркс і Енгельс. Будьмо справедливими: ранній марксизм мав рацію, коли розгорнув фронтальний наступ проти капіталізму за безглядну гонитву за наживою, за експлуатацію робочого люду. Для консолідації мас навколо своєї доктрини Маркс і Енгельс як освічені люди використали усталені демократичні схеми і понятійний апарат європейської традиції. Для прикладу: „Мета, для котрої потрібні несправедливі засоби, не є справедливою метою", „Не може бути вільним народ, який поневолює інші народи", „Найкращим вилікуванням цензури було б її знищення" (Маркс). Ці постулятя знаходили широкий відгомін, бо лежать в основі людської сутности.

Але в міру того, як капіталізм набирав обертів, в результаті чого бурхливо розвивалися продуктивні сили, а віддак різко поліпшувався життя переважаючої частини суспільства, Маркс і Енгельс пішли у зворотний бік. Пішли свідомо, щоб вбити клин між людьми і народами, між бідними і багатими, між пролетарями і буржуа, цинічно експлуатуючи як недосконалість людської природи, так і уразливі місця тогочасного суспільства. Маркс висував на порядок денний концепцію „диктатури пролетаріяту". На відміну від, скажімо, Макіявеллі, який скомбінував крайне праву диктатуру під проводом мудрого князя, Маркс схилився до лівої диктатури на базі „колективізму", а насправді збереження форми деспотизму. Розрахунок був продуманий: щоб на цей „вогник" збирався так звані пролетарі, яким буцімто було нічого втрачати, крім своїх кайданів, ті інтелектуальні й люмпенські сили, для яких „нема вітчизни" (Енгельс), а також безбожники, авантюристи, нероби (пізніше Ленін теж переважно спирався на усякий набрід).

Переважна ж частина робітничої кляси пішла за тими робітниками партіями, які цілком вмотивовано, власне, керуючись гуманними мотивами, а саме — щоб не руйнувати створеного думкою й працею мільйонів упродовж століть, обрали шлях поступових реформ. Їхню рацію підтвердили історія. Західньоєвропейські та деякі інші країни через реформи прийшли до демократії, до загального добробуту, до тих елементів справжнього соціялізму, про який мріяли задовго до Маркса.

Натомість, йдучи курсом свого месії, так звані інтернаціоналісти і войовничі атеїсти через „революційне оновлення світу", простіше кажучи, через грубе, безоглядне насильство заштовхнули нас у історичний глухий кут, який завершився Чорнобилем. Заперечуючи Творця, марксисти тим самим перекреслили визначальну роль духу, а, отже, моралі у житті людини, суспільства — ясна річ, моралі, що базується на універсальних гуманістичних цінностях християнства. Домінантою стали ідеологія і політика, настирливо впроваджувала у масову свідомість думки про волюнтаристське всесилля людини. Звідки вже рукою подати до всесилля партії, вождя, тобто до абсолютного тоталітаризму. Утверджуючи тезу „у робітників нема вітчизни", речники „наукового комунізму" позбавляли людину критерія її повноцінности — національної самосвідомости.

Щоб заповнити свідомо витворений вакуум, інтернаціоналісти-революціонери сконструювали ідола-генія, у тому числі у вигляді універсального вчення, що призначене для всіх народів на всі часи, що володіє тотальним знанням про хід людської історії. Комунізм, отже, уособив повну обмеженість і фанатизм. Усе підлягало тотальному плюндруванню.

Якщо існує єдиний науковий світогляд і немає жодної іншої свободи, крім усвідомленої необхідности, то ця необхідність неодмінно реалізовується волею наддисциплінованої партії, а фактично вождя, який запроваджує справжню муштру. Таким чином знімається природна закономірність — можливість вільно вибирати між добром і злом, людина позбавляється таких притаманностей, як мисленння, сумніїв, бо за неї все вирушує вождь, партія кляса. Тим часом давно доведено, що людське мисленння деґрадує, коли ним оволодіває ідолопоклонство. А це якраз і входило у пляни захланних честолюбців, новітніх пастирів, які з чорного робили біле, з правди — неправду і поступово підточували, наче той шашіль, могутні дуби, іржею фарисейства роз'їдали золото істини.

Тим часом ще біблійні заповіді попереджували, чого не слід чинити. Одна з них проголошувала, що не треба створювати собі кумирів серед людей, не схилятися перед окремими особистостями і явищами, не обожнювати їх. Бо це небезпечно. Згадаймо і нашого мудреця Івана Франка, який так висловився про Маркса і Енгельса: „Для сучасних і дальших поколінь буде добре, коли буде розбита легенда про їх месіянство й непомильність, про те, що вони майже з нічого сотворили 'науковий соціялізм' і дали у своїх писаннях нову об'яву, нове євангеліє робучому народові всього світу. Добре буде, коли всі віруючі й невіруючі в нову релігію почнуть на її творців глядіти як на людей даного часу й окруження, що черпали свої ідеї з того окруження і переробляли їх відповідно до складу свого ума, для людей свого часу. Таке глядіння вменшить у вірних невірних партійну заздість і фанатизм, улегшить порозуміння а через це й працю для осягнення великого ідеалу — соціяльної справедливости на ґрунті гуманного чуття".

Продовження буде.

Спонтанно...

(Закінчення зі стор. 1)

ритність львівського музею Рівночасно я завважив, що наш, американський музей відрізняється від свого львівського побратима способом експозиції, але науковий підхід їхній і наш — один і той сам. Та й коли мова про архітектурні, етнографічні і польові студії, то вони подібні. Тут, в Америці, ми лише робимо глибші археологічні студії в архівах та загальноматеріяльної культури. Та, як звичайно, все має свою причину: адже у нас бюджет — 13 мільйонів дол., а у львівському музеї — 400,000 карбованців. Та й що казати, в нас політичні обставини зовсім інші як в Україні, а це, як не як, має великий вплив на спосіб праці і її формування, — додав М. Стахів.

Борис Рибак, директор львівського музею, який виступав перед українською громадою в Америці із доповіддю „ Роля народної архітектури в сучасному житті", сказав, що Музей Народної Архітектури і Побуту у Львові відкрито 1970 року. Його обширі 50 гектарів. У ньому знаходиться 126 пам'яток із Західної України та понад 20,000 предметів матеріяльної культури — вишивки, кераміка, порцеляна, вироби з металю, з дерева, предмети сільсько-господарські. Працює в Музеї 126 осіб, включно з охороною — їх разом є 150 осіб".

**— Приїхав я до Америки 5-го травня, — говорив Б. Рибак, — а часу вже залишилось мені небагато, бо до 23-го червня час пролетить швидко, зашвидко, а в мене ще стільки виступів. На протязі цього часу я вспів часто зустрічатися з українською спільнотою та й з американським громадянством. От мав я дві доповіді на загальноамериканських конференціях; перекладачем моїм був, як і зрештою скрізь, де лиш треба було в Америці, Мирон Стахів. На згаданих доповідях було понад 300 присутніх осіб. А перед українською громадою виступав я із своїм словом у різних містах ЗСА — Гартфорді, Конн., Бостоні Масс., Вашінґтоні, Д.К., Кергонксоні Н.Й., та по інших містах і містечках. Відбув я теж два інтерв'ю в радіо „Голос Америки" у Вашінґтоні, — і як я довідався мене вже в Україні... почули. Незабаром, бо 18-го червня — у мене черговий виступ у Провіденсі, Ровд Айленд, в Бравн Університеті, де відбудеться конференція канадських і американських музейознавців".

„Я незвичайно вдоволений із поїздки по Америці, — говорив гість з України. Мені пощастило дуже багато побачити, багато в дечому навчитись, зокрема правильних підходів до музейного будівництва. Ми відвідали шість музеїв під відкритим небом, зустрічалися із їхніми працівниками і колективами. Люди тут дуже зацікавлені у розвої музейництва і зрозуміли наші підходи до будівництва. Після моїх виступів і повідомлення, що М. Стахів збирає в поїздку на Україну науковців народної архітектури — зголосилось 20 осіб.

М. Стахів розкрив перед редакторами їхні пляни на майбутнє, тобто обмін музейними спеціялістами і обмін виставками для обидвох країн. Сьогодні щораз більше зацікавлення в Україні Шевченківським Гаєм — його ж цього року відвідало понад півмільйона осіб.

Директор львівського музею у дальшій розмові зазначив, що „Музей, пам'ятки якого і побут українського народу охоплює середину XVII і початок XX сторіч став центром духовного і культурного відродження, адже біля нас відтворюється жива історія українського народу. Ми там відкрили дві церкви — одну св. Івана Хрестителя із села Кривка, Турківського району, а — другу св. Миколая із села Тисовець із цього ж району. Відкрили ми теж церковну приходську школу старосамбірського району. А в минулому році у нас постав фольклорний театр на 5,000 місць — у Шевченківському Гаї, взимі, пізньої осені чи на весні відтворюються різні релігійні свята — Різдвяні, Великодні, де танцюють гагілки, відбуваються фольклорні свята, відновлено День Матері. У серпні ц.р. відбудеться тут фестиваль з участю українців з Канади, Америки, Австралії, Франції, Югославії й інших країн; у сторіччя української еміграції в діяспорі у серпні ц.р., прийдуть до нас 18 колективів. Ще й відбуваються у цьому ж Гаї доповіді, виставки, наприклад, Якова Гніздовського". А потім Р. Рибак ще сказав, що із-за усіх цих подій, які пролітають із метеорною швидкістю, дуже було б на потребу, щоб у когось від редакції „Свободи" призначити постійним кореспондентом у Львові чи Києві.

Після відходу з редакції Б. Рибака і М.Стахова закарбовується особливе враження про отих двох науковців із „двох кінців світу", людей, які живуть у тотально різних системах, тотально різних життєвих умовах, однак яких єднає одне велике спільне — любов до батьківщини та її добро. Їхні слова, що зарисували перед нами спільність їхніх думок, стремлінь і однієї ж цілі говорить про те, що ту чи там — ми одна неорозривна цілість. Говорить й ще й про те, що в Україні з кожним днем відкривається нове вікно у відродження країни, її культури, розвою історичних давніх і сучасних надбань, її духовного і національного відродження. Воно живе, пульсує і розростається у щораз то нові паростІ. Воно виростає надією.

Нова праця...

(Закінчення зі стор. 2)

зації „експресіоністичного театру „Березіль" Л. Курбаса; навіть у далекій Канаді: Дж. Риг „Екстаза Ріти Джов"). В прозі — на думку авторки — видатним експресіоністом був сучасник Стефаника Ст. Пшибишевський, а там і В. Морачевський і їхнім взаєминам із українським письменником присвячено багато місця в праці. Авторка присвячує навіть окремий розділ порівняльній аналізі Стефаникового „Мого слова" з „Конфітеор" Пшибишевського (стор. 69-103). Деякі світоглядові схожості, зокрема коли йдеться про „етичну проблему зла" Черненко знаходить в творчості Фр. Кафки, теж Стефаникового сучасника. (стор. 104-146).

Багатющий матеріял, біо-бібліографічні дані, сміливі гіпотези й переконлива інтерпретація „деяких вибраних творів і проблем" із творчости Стефаника. ставлять працю Черненко на задовільному меритористичному й методологічному рівні. Її твердження про Стефаника як повні прийняття, мовляв, „Величтворчости Стефаника саме в тому, що він зумів створити синтезу національного первня з уселюдським, отже, поєднати любов до української людини з модерним світоглядом та модними на той час засобами мистецького вияву. Точніше: він прищепив експресіонізм на український ґрунт, втілив його в українську родну тематику, до того ж надихав його чаром української природи та фолкльору" (стор. 8).

У загальному праця Черненко важливе (й успішне) доповнення схеми Дм. Чижевського про „Культурно-історичні епохи" (Авґсбурґ-Монтреаль, 1978), бо чомусь цей корифей українського літературознавства закінчив свою розвиткову „криву" модерним „неоклясицизмом", вилишаючи імпресіонізм та експресіонізм із своєї схеми культурно-історичного розвитку. Праця Черненко на основі порівняльної аналізи Стефаникової творчости додає новий аспект до цієї схеми й є посереднім заперечинням незаслуженої критики Чижевського деякими новішими „літературознавцями" (Дж. Грабовіч інш.).

Про музику...

(Закінчення зі стор. 2)

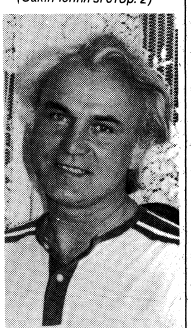

М. Кацал

Вкінці, маестро Кацал ще висловив подяку фірмі Марти Федорів „Браво Інтернешенел" та її співробітникам, Капелі Бандуристів, та усім любим землякам за те що так тепло і сердечно прийняли „Дударика" до своїх домів і своїх сердець.

„Ми зробили все що можливе, щоб стоїти перед вами чесно, з чистим сумлінням. Там, перед виїздом, я був немилосерий. Тут, серед своїх людей, я спокійний. Оці концерти, це для вас. А для нас — то Господь дозиметром вартіс тю 1,050 дол., видав брошурку про Рух; медична комісія плянує виміну з Україною лікарями для вивчення впливу Чорнобиля на здоров'я людей, тощо. Відділ в Оттаві очолює Юлія Войчишин. Там провели успішну акцію „Молоко для дітей Чорнобиля", налагоджують зв'язки з Червоним Хрестом для реалізації проекту допомоги Україні. Сас качеванських Приятелів Руху очолює Рома Сушко, вони дали на другий літак допомоги на суму 10,000 дол. Голова Віндзорського відділу Галина Мордованець-Регенбоген з-поміж добрих справ, які роблять - ся їхніми прихильниками, сказала на з'їзді, що вони надали допомоги на другий літак 13,000 дол. та передали 250,000 одиниць вітамінів для дітей Чорнобиля. Відділи у Ванкувері (голова Оксана Крипс) і в Тандер Бей (голова Петро Михайлишин) утворилися недавно, на з'їзді їхні представники ділилися цікавими планами на майбутнє.

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

ців для спостереження за ходом виборів, але, на жаль, совєтські чинники не дали їм візи; 11-го березня проведено телефонічну конференцію між управами осе редків КТПР; у квітні видруковано перший Вісник про діяльність КТПР-Торонто; 3-го квітня створено Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля; 18-го травня передано в Україну 1 мільйон одноразових шприців, вітамінів, а також протиракових медикаментів; у травні Ераст Гуцуляк і його дружина Ліда побували в Києві і Львові, де зустрічалися з членами Руху та обговорили пляни майбутньої співпраці; підготовлено до друку Довідник про екологічну кризу в Україні, написаний екологічним комітетом КТПР.

З таким доробком торонтонські Прихильники прийшли до свого першого з'їзду.

Було про що звітувати й середкам. Їхня праця в основному полягає в інформуванні української громади та канадської преси про події в Україні, у збиранні коштів для Руху, у організуванні виступів визначних гостей з України, зокрема діячів Руху та інше. Так Гамільтонський осередок, який очолює Орися Сушко, зібрав понад 22,000 долярів, з яких 15,000 передав до Торонто на покриття коштів медикаментів, відправлених другим літаком допомоги, нав'язав тісні контакти з місцевими урядовця ми та пресою; Лондонський відділ, голова Микола Тишенко, зібрав понад 24,000 долярів, провів великі збори на заклик громади про допомогу Україні; Манітоб ський відділ, голова Ярослав Розумний, виділив 20,000 дол. на ліки й вітаміни для другого літака допомоги, Р. Братунем передав в Україну дозиметри вартіс

Великий заряд ентузіязму у роботі з'їзду дали два визначні гості: Володимир Яворівський, народний депутат СССР та України, заступник голови НРУ, який прибув до Канади на запрошення Товариства, та посол до польського сойму, українець Володимир Мокрий. Вони виступили головними промовцями на вечері-бенкеті, що відбувся в їх честь в суботу, 9-го червня.

Серед плянів КТПР щодо співпраці з Рухом одне з чільних місць займає чорнобильська проблема. Її ще більше загострили розповіді В. Яворівського про захоплювання людей і зокрема найменших мешканців України, серед яких сьогодні допомоги потребують понад два мільйони. Говорилося про створення у Львові діягностичного центру і канадські Прихильники мусять допомогти коштами. КТПР плянує створити лікувальний центр для хворих дітей України в Канаді. Наступного року у квітні, в день пам'яті жертв Чорнобиля, плянується провести всенародну манифестацію, бажано під патронатом генерал-губернатора Канади. Економіка України сьогодні настільки занепала, що, як сказав Яворівський, в ній неможливо намацати живий пульс. Отже, другим важливим пунктом у пляні Товариства — вимна спеціялістами, спільні підприємства, широке залучення молоді до економічного відродження України. І ще одна справа на порядку денному КТПР: відкриття консуляту у Києві.

Отже, які висліди можна зробити по з'їзді? Канадське Товариство Прихильників Руху засвідчило, що воно є справді життєздатною і актуальною організацією, яка за короткий період часу об'єднала в своїх рядах близько двох тисяч реальних членів та тисячі громадян, які допомагають через КТПР братам в Україні. Товариство засвідчило, що воно на сьогодні є єдиною „прямою лінією" між Україною і діяспорою Канади, що воно знає нагальні потреби українців і оперативно реагує на них.

Наймолодша громадська організація Канади, за вистіпленням Володимира Яворівського на з'їзді, вийшла в число перших і провідних організацій щодо безпосередньої участи в процесах відродження України.

Адреси відділі КТПР: Toronto, Ont., 1555 Bloor Street West, M6P 1A5; Hamilton, Ont., 624 Upper Otta wa St., L8T 3T5; London, Ont., 927 Willow Driue, N6E 1P2; Montreal, Quebek, 3536 Addington, H4R 3G6; Oshawa, Ont., 293 Blue Heron Drive, L1G 6H7; Ottawa, Ont., 75 Leopolds Drive K1U 7E2; Saskatun, Sask., S7K 4A7; Windsor, Ont., 5485 Riverside Drive East, N8S 1A5; Winnipeg, Man., 801 Cambridge St., R3M 3G3; Vancouver, BC, 772 West 52nd Aue., U6P 1G4; Thunberg Bay, Ont., 735 Kelly St., P7E 2A2

Під знаком...

(Закінчення зі стор. 2)

пою депутатів з приводу арешту двох учасників демонстрації 22-го квітня у Києві. Ці двоє молодих людей: Микола Бердник (18-ти років) та Андрій Духовників (23-ох літ) були арештовані після того, як принесли до пам'ятника Леніна вінок з колючого дроту і написом „Леніну від України". Ця акція, що супроводжувалася спалюванням комсомольських квитків, скиданням на купу творів Леніна була скваліфікована як злісне хуліганство. І щоб „слідство йшло правильно", двох хлопців заарештовано.

Офіційну точку зору на цю подію як на злісне хуліганство відстоював прокурор республіки Потебенько. А народні депутати, і серед них — юристи, резонно трактували цей арешт як наслідок політичного переслідування інакомислення. Обмін думок, діялог між демократичними депутатами і прокурором республіки був дуже гострим, але у цей день не мав якихось практичних наслідків. Головуючий Володимир Івашко пообіцяв назавтра після того, коли у справі докладно розберуться прокурор, міністер внутріш ніх справ, а також адвокати заарештованих, доповісти народним депутатам.

І хоча відкритої розмови на всю республіку не було на другий день (видно, радикальність не лише названі особи), все ж заарештованих відпустили додому.

Що ж, хоч і маленька, неповна, негучна і негласна, — але перемога. Як кажуть у народі — аби почати, а там воно піде.

* * *

Цю підбірку вістей із засідань Верховної Ради України я недаремно назвав „Під знаком київського часу". Крім того, що ця назва видається мені досить промовистою і символічною з огляду на політичний стан республіки, вона має ще й цілком практичний бік.

Справа в тому, що досі вираз „за київським часом" мав часто символічне значення — в 1930 році в Україні була запроваджено так званий декретний час. І ось спеціяльною постановою Верховної Ради республіка повертається нарешті на власне київський час, коли стрілки годинників переводяться на годину назад по відношенні до Москви. Ця постанова парляменту України анулює акт 60-літньої давности, коли навіть у такому питанні, як введення декретного часу було продемонстровано великодержавний, імперський підхід.

Отже, через декілька днів, з 1-го липня 1990 року по всіх території України стрілки годинників будуть переведені на годину назад у відношенні до московського часу. На годину ми станемо ближче до Европи.

Як на мене, рішення Українського парляменту про відновлення київського часу має глибоко символічне значення.

Не ті теперч часи настають на Вкраїні!

Помер Ю.А. Шерегій

Братислава (О. Соколик). — Після тяжкої хвороби на 83-му році життя 25-го трав ня 1990 року помер відомий режисер і культурний діяч, який присвятив своє життя для рідного народу, Юрій Августин Шерегій.

Похорон відбувся 1-го червня о год. 11-ій ранку на цвинтарі Славіче удолє.

В глибокому смутку залишились: дружина Анна, діти Оля і Йосиф, племінники Камілла, Юрій з сім'єю, зять Василь, невістка Гавріеля, онуки з сім'ями та правнуки.

Стаття про життєвий шлях та діяльність Ю.А. Шерегія була надрукована в „Свободі" ч. 130, 131 від 12-го, 13-го липня 1988 року.

З ДУМКОЮ ПРО ТЕ, щоби заспокоїти закордонних політиків, уряд Ізраїля подав до відома, що з уваги на політичні наслідки не буде поселювати своїх імігрантів зі Совєтського Союзу на окупованих територіях, західньому березі ріки Йордан і просмику Гази. Цю вістку подав до загального відома міністер житлового будівництва Аріел Шарон, найбільший прихильник таких поселень в ізраїльському уряді, промовляючи в Єрусалимі перед жидівськими провідниками. Зробив він цю заяву тільки один тиждень після того, як шеф штабу прем'єр-міністра Їцака Шаміра сказав, що такої обіцянки Ізраїль не може дати. Натяки на можливості поселення великого числа жидівських імігрантів з СССР на згаданих територіях, спровокувало попередження від уряду СССР про обмеження імміграції та викликало вислови невдоволення зі сторони уряду ЗСА.

У НЕДІЛЮ, 24-ГО ЧЕРВНЯ, ще два землетруси навістили Іран під час того, як працівники рятувальних експедицій старалися вишукувати потерпілих у грузах залишених із минулотижневих післяземлетрусних тремтінь вздовж побережжя Каспійського моря. Точних звідомлень про кількість загиблих після цих нових землетрусів немає, хоча урядові чинники повідомили про загибель п'яти членів рятувальних бригад, як й про те, що намагання подати допомогу знову відтягнеться на кілька днів для потерпілих у великих селах північного Ірану. Іранські власті, уточнюючи свої припущення жертв у землетрусі минулого тижня, заявили, що 50,000 загинуло в провінціях Ґілян і Занжан, 100,000 до 200,000 поранених, а понад півмільйона залишилось бездомними.

БАГАТО ЕКОНОМІСТІВ та політиків передбачає значне переміщення фондів з північного сходу та центального заходу до Техасу та інших південнозахідних стейтів. Економіка Техасу та сусідніх стейтів зазнала найбільших шкод, викликаних крахом щадничо-позичкової індустрії, та вимагтиме найбільшої допомоги Федеральної влади. Законодавці східних та північних стейтів довгі роки домагалися більших стейтових фондів та нарікали на несправедливе розподілення федеральних грошей тому, що на півдні та заході розміщені військові індустрії. Ріст державних соціяльних програм в 1970-их роках проходив шляхом зрівноваження. Північносхідні індустріяльні стейти мають найбільші федеральні дотації для бідних.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ чехо-словацького інформаційного агентства ЧТК, колишнього секретаря празького міського комітету Комуністичної партії Мирослава Штєпана притягнуто до судової відповідальности та обвинувачено в надужитті своєї службової позиції. М. Штєпан буде першим партійним апаратчиком, якого покликано до судової відповідальности після минулорічної так званої „оксамитної революції", що повалила комуністичну владу в Чехо-Словаччині. М. Штєпана обвинувачено в тому, що він дав наказ начальникові празького міського відділюся міліції Б. Карді вживати водомети та сльозоточивий газ проти демонстрантів.

ОМУА

Об'єднання Мистців Українців в Америці запрошує Вас на

ВІДКРИТТЯ РІДКІСНОЇ ЗБІРНОЇ ВИСТАВКИ ТВОРІВ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ:

А. ГЛУЩЕНКА
Ф. КОНОВАЛЮКА
Б. КРЮКОВА
В. ГУРСЬКОГО
М. ГОЛОВАТОГО

в неділю, 8-го липня 1990 року, о год. 1-ій по полудні в Ґалерії ОМУА при 136 Друга Авеню в Нью Йорку.

Виставка буде відкрита від год. 6-8 веч. кожного дня та в суботу і неділю від год. 1-ої до 8-ої веч. до 24-го липня 1990 року, а після 24-го буде постійна виставка в Студії Багатогранного Мистецтва.

MULTI ART STUDIO
57 Prince Street 4-R, New York, N.Y. 10012
(212) 219-3156

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК подає до відома, що на літній сезон на Союзівці запляновано такі турніри:

7-8-го липня — УСЦАК-Схід
11-12-го серпня — Подвійні ігри
31-го серпня — 3-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
6-7-го жовтня — КЛК

ВАСИЛЬ ФЩУН

ДІЙСНЕ ФРІЇНЕ

Увага! Увага!
13 НОВИХ ВИДАНЬ
ЗБІРКА ПОЕЗІЙ
Обкладинка роботи мистця БОГДАНА ТИТЛИ
74 сторінки
Ціна: $4.90 з пересилкою
Мешканців стейту Нью Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку
ЗАМОВЛЯТИ:
SVOBODA
BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

У ДВАДЦЯТЬ П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої Найдорожчої і Незабутньої
МАМИ і БАБУНІ

бл. п.

Стефанії з Левицьких Сірої

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в неділю, 1-го липня 1990 р. о год. 11:30 ранку в українській католицькій церкві Благовіщення ПДМ, Old York Rd., Philadelphia, Pa.
та в українській католицькій церкві Преображення Господнього у Львові, Україна.

ІВАННА БІЛИК — донька
та БОГДАН СІРИЙ — син
з родинами

У глибокому смутку повідомляємо наших Рідних, Друзів та Знайомих, що в п'ятницю, 1-го червня 1990 р. в місті Амгурст, Вискансин помер, після довгої недуги

бл. п.

МИКОЛА КУРДИДИК

народжений 6-го вересня 1908 р. в Підгайцях, Україна.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися у вівторок, 12-го червня 1990 р. Тлінні Останки поховані на місцевому цвинтарі.

Горем прибиті:
дружина — ІВАНКА
син — ЯРОСЛАВ
дочка — ХРИСТИНА
брати —
АНАТОЛЬ КУРДИДИК з родиною
ЯРОСЛАВ КУРДИДИК
ЕВГЕН КУРДИДИК з дружиною
сестра — ЛІДІЯ СМЕТАНЮК з родиною в Україні
швагер — ЮЛІЯН ЮРИНЕЦЬ з синами
швагрова — ДАРІЯ ДІДИК з родиною в Україні
та ближча і дальша Родина в Америці, Канаді та Україні

З волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність на 66-му році життя
наш Найдорожчий
МУЖ, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п.

ЕВГЕН БОГДАН ВЕСЕЛОВСЬКИЙ

Залишив у глибокому смутку:
дружину — ОЛЬГУ
ВОСЬМЕРО ДІТЕЙ
І ВОСЬМЕРО ВНУКІВ
та ближчу і дальшу Родину

ПАНАХИДА у вівторок, 26-го червня 1990 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Нью Йорку.

ПОХОРОН в середу, 27-го червня, о год. 9-ій ранку в цьому ж заведенні, а о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра в Нью Йорку. Опісля Тлінні Останки спочинуть на цвинтарі Третя Кальварія, Квінс, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Діпимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 4-го червня 1990 р. відійшов у Вічність по тяжкій недузі на 75-му році життя,
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ШВАҐЕР і ВУЙКО

бл. п.

ЯРОСЛАВ — НЕСТОР ҐАЙОВСЬКИЙ

нар. 22-го березня 1915 р. в селі Зарваниця, Зах. Україні.

ПОХОРОН відбувся 7-го червня 1990 р. з українсько-католицької церкви св. Духа в Гамільтоні, Канада на місцевому цвинтарі.

Горем прибиті:
дружина — ГАЛИНА
донька — ІРИНА
сестра — МАРТА ГАЙДУК з родиною
брат — ВОЛОДИМИР з родиною
ближча і дальша Родина в Канаді, Америці та в Україні

Прагнете з автором перенестися в просякнуті ідеалізмом, кипуче, гомінке студентське життя у Львові в часах польської окупації Галичини?

Хочете спільно пережити студентські дерзання, труднощі, турботи, але й радощі та веселощі?

Придбайте книжку

Володимира Барагури

ЯК Я СТАВ ЖУРНАЛІСТОМ — СПОГАДИ ЗІ СТУДЕНТСЬКИХ 1928-1934 РОКІВ

з численними знімками довоєнного Львова
та приманливою обкладинкою **ІВАНА БРИКОВИЧА**

Книжку замовляти в книгарні „Свобода"
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302
Ціна 10 амер. долярів

Давньогрецький філософ Сократ залишив нам таке напуття: „Найголовніше у житті — не слава і не багатство, а добра пам'ять", що її залишає після себе людина". Справді, слава минуща, та й надто часто вона призводить до гордині. А щодо багатства, то вимір його матеріяльними чинниками згубний, бо матеріяльним ніколи не наситишся, воно завжди роз'єднує. Об'єднати може лише духовне.

* * *

Відколи я пізнав зблизька Карла Мікльоша, цей 75-річний чоловік викликає у мене щораз більшу симпатію. Не тому, що він володіє бездоганними рисами характеру, якимсь винятковим талантом у сфері своїх інтересів, зацікавлень. Ні, не раз бачив „пана Карла", „Льоля" (так люб'язно називають Мікльоша добре знайомі) роздратованим, гнівним, нетерплячим, не раз чув, як він обурювався з приводу безглуздих ситуацій, на котрі так багате життя за нашої безглуздої системи, як внутрішньо зіщулювався від чиїсь наглости, цинізму, захланности, нерозбірливости у засобах. Я не раз бачив, як він „хапався за голову" від того, що зовсім молодий юнак, що нічого корисного не зробивши людям, своєму народові, вже простягає руку — „дай", дай побільше, дай якнайкраще, а те, що незаслужено беру — байдуже, лиш би „мати!"

Але попри усе це, до речі, щире, безпосереднє, я ніколи не помітив у Мікльоша користолюбства, байдужости, втрати почуття власної гідности, приниження чести рідного українського народу. Життя часто ставить перед людиною складні до розв'язання завдання, часто змушує сказати чи зробити — „так" чи „ні". Ставить проблему вибору — „або — або" на засадах категоричного імперативу. Як вчинить людина саме за таких екстремальних умов — вважайте, такою і є її внутрішня сутність. Кілька таких випробувань Карло Мікльош витримав з подиву гідними чіткістю позиції, ставлення до життя і до своїх обов'язків людини. Наведу приклади.

Коли Карлові йшов 24-ий рік, він познайомився зі скромною дівчиною Софією. Почуття любови виявилося взаємно глибоким. Коли згодом дійшло до одруження, Софія дізналася від лікаря, що у неї відкрита форма сухотів. Від того, що вона втратить коханого, від усвідомлення, що хвороба передастеся обраницю, Софія геть чисто розгубилася. Але з глибини відчаю врятував її своїм рішучим словом „Благаю тебе, люба моя, виходь за мене заміж" правдивий і чесний Карло. Але що скаже його мати? Адже ж гірка доля випала їй, Пелагеї Мікльош, бо через кілька років після одруження втратила чоловіка Владислава і вимушена була у тяжкі міжвоєнні часи сама виховувати дітей... Та розмова з матір'ю виявилася цілком не такою, на котру сподівалися заручені. „Чим добрішим ти будеш до Софійки, сину мій, — сказала, — тим довше житиме твоя дружина і моя мила невістка". І 18 щасливих років прожили вони разом, хоча хвороба — на той час практично невиліковна — поглинала усе єство, створювала такі ситуації, витримати котрі могла лише дуже мужня і порядна людина.

Двічі розповідав мені Карло про роки спільного життя з першою дружиною (крім хвороби, мали ще інші клопоти — кілька років буквально щодня очікували репресій, аж до вивезення в Сибір, бо знайшлися „ревнителі" комуністичної ідеї, які інформували НКВД про „націоналістичні настрої" колишнього гімназиста). І обидва рази ридма ридала його душа.

...У 1969 році львівська футбольна команда „Карпати" завоювала кубок СССР. Подія надзвичайна, бо львів'яни тоді виступали... у другій лізі (до речі, відтоді такого спортового подвигу не здійснював жоден колектив з нижчого ешельону). Голосно пішло про „Карпати" по всіх усюдах, з львівськими футболістами побажали помірятися силами „Пальмейрас" в Бразилії, „Легія" з Польщі, „Стяуа" з Румунії, „Ференцварош" з Угорщини, „Мілан" з Італії, французькі, німецькі та інші футболісти. Для багатьох керівників Львова, республіки престижним стало знайомство з керівниками клубу Мікльошем, Юстом. Якось викликали Карла колишні директор „Електрону" С. Петровський і другий секретар обкому партії А. Падалка. „Слухайте, товаришу Мікльош, — звернулися вони до нього із здивуванням, — ось „Карпати" зажили слави, а з ними й Львів, до нас приїжджають з Москви, Києва, а ви чомусь замовкли, не звертаєтеся до нас з проханням придбати автомашину, поліпшити житлові умови". Мікльош зрозумів: хочуть купити. Але не лише тому відмовився від благ, що їх принагідно „коритники" загрібали обидвома руками. Його глибоко обурило те, що можновладці прирівняли його до ... себе.

Відповідь була настільки категоричною, подальша діяльність Мікльоша на ниві розвитку національного спорту була настільки виразною, що партократи скористалися найменшою причіпкою після сумнозвісної зустрічі з „Зорею" (суддя Ліпатов нагло допоміг виграти суперникам „Карпат", аби позбутися принципового начальника команди. До цього часу багато хто не хоче або не може второпати, що усі ці Падалки, Добрики, Єльченки та іже з ними ніколи не були зацікавлені у розвитку славних традицій львівського футболу, нашої національної культури загалом. Чому? Та тому, що багаторічні успіхи „Карпат" під керівництвом Мікльоша спричинили консолідації львів'ян, і не тільки їх, навколо ідеї національного відродження. Отже, палки в колеса ставили команді, яка найкращим чином захищала честь українського народу. З гордістю називає Карло Мікльош своїх учнів, нині помічників у роботі Ростислава Поточняка, Габора Вайду, а також Левка Броварського (нині один з тренерів збірної футбольної команди Камеруну, яка здобула великі успіхи на останньому чемпіонаті світу з футболу), а також багатьох інших. Вони сильні національним духом, їх „знайшов" Карло. Так само сьогодні він як Президент футбольного клубу „Карпати" шукає серед молоді не лише добрих грачів, а насамперед добрих патріотів, таких, наприклад, як Роман Деркач — брат керівника Спілки незалежної української молоді Ігоря Деркача, який гідно веде себе на засіданнях Верховної Ради України, будучи народним депутатом.

К. Мікльош

А щодо пільг, то донині мешкає Мікльош з сім'єю у скромній двокімнатній квартирі, не доробився і до автомашини. Але у своїх 75 пишається тим, що ніколи не „грів рук", тішиться, що Бог дав йому здоров'я і снагу займатися улюбленою справою.

...Ще один красномовний епізод. Перед початком цьогорічного футбольного сезону Рада клубу „Карпати" обговорювала питання про торжества на стадіоні „Україна". Коли було запропоновано підняти тут синьо-жовтий прапор, дехто висловив побоювання: „А що скажуть у Москві, що скаже Федерація футболу СССР". Президент клубу Мікльош не вагався жодної хвилини: „Над стадіоном має і буде майоріти наш національний прапор! І ми будемо добиватися створення самостійної української федерації футболу, щоб проводити свій чемпіонат і виступати на міжнародній арені від України".

Коли ж після барвистої паради, піднявши великого синьо-жовтого прапора і виконання гимну „Ще не вмерла Україна", що прозвучав надхненно у виконанні 20-тисячного хору уболівальників, заспівали його улюблену пісню „Ой, у лузі червона калина" у М'юнхенській здригнулося серце. Воно билося радісною птахою від того, що молоді хлопці „Карпат", які вперше вийшли на поле у національній формі, буквально розгромили армійський клуб „Іскра" зі Смоленська (Росія). Рахунок матчу був — 3:0. Добре серце ветерана спорту радісно здригнулося і тоді, коли в Українському культурному центрі у Філядельфії присутні у величезній залі стоячи вітали його з нагоди приїзду до Америки футбольної команди „Карпати", коли він зустрівся у Філядельфії з доктором Іваном Павлічком, Михайлом Петришиним, коли з Канади спеціально приїхав знаменитий нападник колишньої команди „Україна" Олександер Скоцень, щоб зустрітися зі своїм „напарником" „Льольом". Але це серце деколи сповнюється сумом, коли дужі юнаки демонструють небаченим виклацтися з усіх сил, гратають мляво, без творчої фантазії. У такі хвилини він скрушно хитає головою, обмінюється дошкульними репліками зі своїм товаришем і товаришем з команди „Україна" Юрком Зубачем (до речі, він був виселений до Сибіру і пробув там багато років за те, що його 15-річна сестра нібито була в УПА). Деколи вони дивуються сучасній молоді.

Дивуються тому, що за своєї молодости вони зі своїми ровесниками, голодні і босі, на голому ентузіязмі писали славні сторінки львівського футболу. Як гарно висловився вже згаданий О. Скоцень, перед війною це були не лише фут больні змагання, це були битви за Україну. Власне, і пізніше „Карпати" під керів ництвом Мікльоша завжди пам'ятали, що 40 тисяч глядачів, які постійно збиралися на стадіоні, приїхали утвердити свою національну поставу. Сотні сторінок написано про славну команду „Україна", зокрема про Мікльоша, який прийшов сюди 17-річним юнаком у 1932 році. У багатьох книгах „Льольо" фігурував поруч з О. Скоценем, іншими асами львівського футбо. Кілька колишніх гравців „України" живе, вони стали вже ними, бізнесменами. Дехто закатований енкаведистами, або репресований. Наприклад, брати Новицькі ре пресовані були тільки за те, що ними опікувався великий гуманіст Андрей Шептицький.

Після війни Мікльош грав у львівському „Спартаку" разом з Казімежом Гурським — опісля був тренером збірної команди Польщі.

Ще більше захоплення викликають понині його високі людські якості. І не лише К. Мікльоша, а цілого покоління тих, хто вперто, стійко і захоплено будував фундамент того, що маємо сьогодні в Україні, зокрема у Львові.

* * *

Одного недільного дня ми довго розмовляли з Карлом Мікльошем про ті процеси, що зараз відбуваються в Україні. Згадували минуле — і знаходили у ньому джерело того могутнього розливу політичної активности у Львові та й поза його межами. Наче у калейдоскопі, пропливали поді, зв'язані з діяльністю „Просвіти", різних українських політичних організацій, Спортивного товариства „Україна", що діяло у Львові з 1911 року. Тиск польських шовіністів викликав спір, патріотично на строєна молодь групувалася. Але — і це ще одна риса нашого народу — не було неприязні до інших націй загалом. Українські футбольні команди регулярно зустрічалися з польськими — „Погонь", „Чарні", жидівською „Гасмонесю".

— З усього видно, що крім сім'ї, величезний вплив на формування патріотичної постави молоді мала Церква, Українська гімназія і розвиток масового спорту.

— Так, — погоджується Мікльош. — Досить назвати прізвище одного з наших вчителів гімназії, а саме Тараса Франка, сина нашого мудреця Івана Франка, щоб збагнути, яку наснагу і мудрість черпали ми від його занять з української мови та літератури, а також фізичної культури. Сам факт щоденного спілкування з сином Каменяра спонукав до глибокого пізнання мотивів його творчости. Наприклад, пролог до поеми І. Франка „Мойсей" практично усі учні гімназії знали напам'ять. Донині радість лоскотно бентежить груди, як згадую ці рядки:

Та прийде час, і ти
вогнистим видом
Засяєш у народів
вольних колі,
Труснеш Кавказ,
прозрежешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем
гомін волі.
І глянеш як
хазяїн домовитий!
По своїй хаті
і по своїм полі.

— Той зоряний час нашого народу близький.

— Я теж відчуваю це, хоч мені й пішов вже 76-ий. І думаю, що моє покоління добре попрацювало для пап готови грунту, — каже пан Карло і надовго замислюється...

...Що мене вразило тоді, та й донині вражає — Мікльош видобуває з пам'яті ті життєві епізоди, тих людей, чия постава якнайвиразніше засвідчувала прагнення утвердити честь українця (скільки доводилося перед війною давати відсіч польським шовіністам, а по війні — сталіністам!), дотримуватися гуманістичних християнських цінностей, скромности, щирости у поведінці, доброти.

21-го червня Карлові Мікльошу минуло 75 років. Він зберіг прекрасну пам'ять, рухливість, природний гумор. Мікльош упродовж життя задовольнявся найменшим, а має найбільше — шану і вдячність людей! Дай Боже, щоб Україна мала більше таких Мікльошів!

Йосип Лось,
доцент факультету журналістики Львівського університету, член ради футбольного клубу „Карпати".

Англійське видання

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ

за редакцією **ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА,**

діючий редактор: **ДАНИЛО ГУЗАР-СТРУК**

1-ий і 2-ий з циклів п'ятьох томів, які мають вийти до 1992 р.

A-F — 119.50 дол. — 968 стор.
G-K — 125.00 дол. — 737 стор.

Альфабетична Енциклопедія України, базована на 25 роках праці, комплетне зревідоване і доповнене видання Енциклопедії Українознавства, вповні ілюстроване кольоровими і чорно-білими фотографіями і численними мапами, першорядний покажчик життя і культури українців в Україні і діяспорі.

Видання University of Toronto Press, накладом Канадського Інституту Українських Студій, Наукового Товариства ім. Шевченка і Канадської Фундації Українських Студій.

Набувати можна у книгарні Свободи.

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує додати до ціни 6% стейтового податку.

СОЮЗІВКА
•
SOYUZIVKA

УПРАВА СОЮЗІВКИ

запрошує на

МИСТЕЦЬКІ ПРОГРАМИ ПІД ЧАС ЛІТА 1990 Р.

Вівторок, 3-го липня, год. 8:30 веч.
КОНЦЕРТ солістів Київської Опери ім. Т. Шевченка
присвячений Дневі Незалежности Америки (Independence Day)

Субота, 7-го липня, год. 8:30 веч.
Танцювальний ансамбль „ВОЛОШКИ", Філядельфія, Па.
ЗАБАВА — 10-та год. веч. Грає оркестра „Темпо"

Субота, 14-го липня, год. 8:30 веч.
Ансамбль — „ЧЕРЕМШИНА", Монтреаль, Канада
ЗАБАВА — 10-та год. веч. Грає оркестра „Кристаль"

Субота, 21-го липня, год. 8:30 веч.
Святослава Качарай - сопрано
Михайло Лев — акомпаньятор
Гриць Гриновець — соліст
ЗАБАВА — 10-та год. веч. Грає оркестра „Хлопці зі Львова"

Субота, 28-го липня, год. 8:30 веч.
Ансамбль бандуристок „ГОМІН СТЕПІВ", Ню Йорк
ЗАБАВА — 10-та год. веч. Грає оркестра А. Худолій

Субота, 4-го серпня, год. 8:30 веч.
Хор „ДУМКА", Ню Йорк
ЗАБАВА — 10-та год. веч. Оркестра буде подана пізніше

Субота, 11-го серпня
Програма буде подана пізніше
ЗАБАВА — 10-та год. веч. Грає тріо Олеся Кузишина

Субота, 18-го серпня, год. 8:30 веч.
Програма присвячена виборові „Міс Союзівка" на 1991 р.
Марінка Сухенко-Котрель - сопрано (колишня Міс Союзівка)
Софія Берик-Шульц — акомпаньятор
ЗАБАВА — 10-та год. веч. Грає оркестра А. Худолій

Субота, 25-го серпня, год. 8:30 веч.
Танцювальний ансамбль Роми Прийми-Богачевської
ЗАБАВА — год. 10-та веч. Грає оркестра „Веселка"

П'ятниця, 31-го серпня.
ЗАБАВА — 10-та год. веч. Грає тріо Олеся Кузишина

Субота, 1-го вересня, год. 8:30 веч.
Вокальний ансамбль ДАРКА І СЛАВКО
ЗАБАВА — 10-та год. веч. Грають дві оркестри „Темпо" і „Водограй"

Неділя, 2-го вересня, год. 8:30 веч.
Вокаліст — Алекс Голуб
ЗАБАВА — 10-та год. веч. Грають дві оркестри „Темпо" і „Ворограй"

Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road Kerhonkson, New York 12446
914-626-5641

● BUSINESS SERVICE ●

Українська фірма „КАРПАТИ"
ВАСИЛЯ ЧОЛАКА
займається побудовою будинків, переробкою бейсментів, кухонь, пазників; встановленням центральних холодильних систем; настелюванням карпетів, помалюванням і обкладенням плитками; перекриттям дахів; направою холодильників і мийних машин.
Повне забезпечення. Оцінка великих і малих робіт безплатна.
Тел.: (718) 545-3611

ШКІРНІ НЕДУГИ РАК ШКІРИ
ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ
ЗАБІГИ ПРОТИ ВТРАТИ ВОЛОССЯ
ЗАСТРИКИ COLLAGEN
ЛІКУВАННЯ ЗМОРЩОК
JIM BARAL, M.D.
ЛІЦЕНЗІЙОВАНИЙ ДЕРМАТОЛОГ
Центр американської дерматології
(212) 247-1700
210 Central Park South
New York, N.Y.
(bet. B'way & 7th Ave.)
Medicare приймається.
Пацієнтів приймається тільки за домовленням.
Працюємо також в суботу.
Можете знайти нас скоро в NYNEX Yellow Pages.

Darka Company DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550
ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ ПРОСИМО ЗАМОВЛЯТИ в АРЦІ. На випадкові книжки ВСІХ видавництв. Одержите на слідуючий день після телефонічного замовлення.

● ДО ВИНАЙМУ ●

ХАТА до ВИНАЙМУ на Золотій Осені.
Тел.: 1-914-626-0686

ПОШУКУЮ БРАТА

МИХАЙЛО ПИЛАТ
народжений 14-го березня 1922 року в Городку (38 Заставське, передм.). Остання вістка про нього була із Франції (Галерія). Як хто має інформацію, то пишіть на адресу:
Українська ССР
Львівська обл. 292530
м. Городок
вул. Заставська 110
Пилат Софія Іванівна

● ВАКАНЦІЇ ●

ВАКАНЦІЇ
Вигідні, гарні мешкання, з верандами, близько моря у Вайлдвуді, Н. Дж. Прошу телефонувати до А.Никоровича, на число **(609) 729-5814**

● РІЗНЕ ●

ЧОЛОВІК з УКРАЇНИ,
середнього віку, при добрім здоров'ю, шукає будь-якого заробітку. **Тел. 718-854-0115**
І. Шаблатович

● НА ПРОДАЖ ●

У Ґлен Спей, Н. Й. власник продає **ДІМ ДЕШЕВО.** Три спальні, високий підвал, парцеля 1.2 акра, за домом ліс, до українських церков 15 хвил. пішки. Можливості праці поблизу.
M. Kushnirenko, P.O. Box 93
Glen Spey, N.Y. 12737
Тел.: (914) 856-3234

ПАМ'ЯТНИКИ
з різних граніте. ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку, св. Духа в Гемптонбурґу, та інших
ВІДОМА СОЛІДНА ФІРМА
Cypress Hills Monuments
Власник — українець
ВОЛОДИМИР БІЛЯНСЬКИЙ.
К. М. КАРДОВИЧ і О. ЛОБАЧЕВСЬКА
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (718) 277-2332
Відкрито кожного дня, в суботу включно, від 9 5 по пол., в неділю від 10-4 по пол.
На бажання і для вигоди клієнтів радо заїдемо до Вашого дому з проєктами й порадами.

● FUNERAL DIRECTORS ●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похороними в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЦИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222